

Засновники журналу:
Подільський державний
аграрно-технічний університет
ПВНЗ «Хмельницький економічний
університет»
ПП «Інститут економіки, технологій
і підприємництва»,
Тернопільська державна
сільськогосподарська дослідна
станція Інституту кормів та
сільського господарства Поділля
НААН

Головний редактор:
Стельмашук А.М.,
д.е.н., професор

Заступник головного редактора:
Волошук К.Б., д.е.н.

Відповідальний секретар:
Печенюк А.В., к.е.н., доцент

Редакційна рада:
Кулик С.М.
Рудик В.К.
Смоленюк Р.П.
Стельмашук А.М.

Редакційна колегія:
Варченко О.М., д.е.н., проф.
Губені Ю.Е., д.е.н., проф.
Дем'яненко М.Я., д.е.н., проф., акад. НААН
Зінчук Т.О., д.е.н., проф.
Іванишин В.В., д.е.н., проф.
Лаврук В.В., д.е.н.
Лотоцький І.І., д.е.н., проф.
Лучик С.Д., д.е.н., проф.
Мазур Н.А., д.е.н.
Малік М.Й., д.е.н., проф., акад. НААН
Місюк М.В., д.е.н.
Пуцентейло П.Р., д.е.н.
Саблук П.Т., д.е.н., проф., акад. НААН
Ульянченко О.В., д.е.н., проф., чл.-кор.
НААН
Чикуркова А.Д., д.е.н., проф.

Зарубіжні вчені

Павлов К.В., д.е.н., проф. (Росія)
Пармакли Д.М., д.е.н., проф. (Молдова)
Усенко Л.М., д.е.н., проф. (Росія)
Шмарловська Г.О., д.е.н., проф. (Білорусь)
Горновіч Мірослав, хаб. д.е.н., проф.
(Польща)
Марке-Бельська Рената, хаб. д.е.н.,
(Польща)

Наукові редактори:

Загнітко Л.А., к.е.н., доцент
Корженівська Н.Л., к.е.н., доцент
Пастух Ю.А., к.е.н., доцент
Петрушенко О.О., к.філ.н.
Сава А.П., к.е.н., с.н.с.
Сидорук Б.О., к.е.н., с.н.с.
Ящук Т.С., к.с.-г.н., с.н.с.

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЖУРНАЛ

3'2014 (52)

Зміст

<u>I. Економіка та інноваційний розвиток національного господарства</u>	
Володін С.А. МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ НАУКИ НА ПРИКЛАДІ СИСТЕМИ НААН УКРАЇНИ.....	5
Дзядикевич Ю.В. ШЛЯХИ ГАРАНТУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	25
Смоленюк Р.П. ІННОВАЦІЙНА ОСНОВА ПЕРЕВОДУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НА ІНТЕНСИВНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ.....	31
Михайлишин Л.І. ІННОВАЦІЇ ЯК ФОРМА ГЛОБАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.....	40
Турило А.А. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНЕЗИСУ І ЗМІСТУ КАТЕГОРІЇ «ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК»...	49
<u>II. Економіка та конкурентоспроможність підприємств</u>	
Пуцентейло П.Р. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИЙ РОЗВИТОК ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА ЯК НАЙВИЩИЙ РІВЕНЬ ПРОЯВУ КОНКУРЕНЦІЇ.....	55
Чернишова Л.І., Дженкова А.С. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	61
Чайківський І.А. ЗБАЛАНСОВАНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.....	68
<u>III. Економічна політика регіонального розвитку і місцеве самоврядування</u>	
Панухник О.В. АДМІНІСТРАТИВНО - ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА ЯК ЧИННИК ЗМІЦНЕННЯ МІСЦЕВОЇ ЕКОНОМІКИ	76
Панкова А.Ю. ПЕРЕДУМОВИ І ПРІОРИТЕТИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ СТРУКТУРИ ЕКОНОМІКИ ВЕЛИКОГО ПРОМИСЛОВОГО МІСТА.....	83
Літвак О.А. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ.....	90
<u>IV. Економіка природокористування та екологізація навколишнього середовища</u>	
Сава А.П., Сидорук Б.О., Довгань С.В. ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ ВИРОБНИЦТВА ЕКОБЕЗПЕЧНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	97
<u>V. Демографія, зайнятість населення і соціально – економічна політика</u>	
Кужель В.В. КЛАСИФІКАЦІЯ ВИМІРІВ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ НА ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	107
Мельниченко О.Б. ОЦІНКА МОЛОДІЖНОГО РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ.....	113
Поліщук Я.П. ЕВОЛЮЦІЯ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВИМІР.....	119
Білик І.В. ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	126
Якубів Р.Д. КЛАСИФІКАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА: УПРАВЛІНСЬКИЙ ПІДХІД.....	131
<u>VI. Маркетинг і ринкові відносини</u>	
Баланюк І.Ф. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ НЕРУХОМІСТЮ ЯК СКЛАДОВОЇ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ.....	137

<p>Редактор: Довгань О.М.</p> <p>Рекомендовано до друку Вченою Радою Подільського державного аграрно-технічного університету, протокол № 11 від 26.06. 2014 р.</p> <p>Виходить 1 раз на місяць</p> <p>Реєстраційне посвідчення Серія КВ № 11715-586Р від 08.08.2006 р.</p> <p>Перереєстровано: Реєстраційне посвідчення Серія КВ № 19945-9745ПР від 28.05.2013 р.</p> <p><i>Затверджено: Постановою Президії ВАК України від 14 червня 2007 р. №1-05/6 як наукове фахове видання України (економічні науки)</i></p> <p><i>Постановою Президії ВАК України від 10 березня 2010 р. № 1-05/2 як наукове фахове видання України (економічні науки)</i></p> <p>ISSN 2309-1533 ISSN 2310-4864 (ел. вар.)</p> <p>Журнал «Інноваційна економіка» включено до міжнародної наукометричної бази РИНЦ, ліцензійний договір № 279-04/2014 від 29.04.2014 р. http://elibrary.ru/title_about.asp?id=50859</p> <p>Підписано до друку 30.06.2014 р.</p> <p>Формат 70x108/16. Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк арк. 21,0</p> <p>Тираж 300 прим.</p> <p>Віддруковано з готових діапозитивів в СМП «ТАЙП» вул. Чернівецька, 44 б, м. Тернопіль, 46000 тел. 38(0352) 52-75-00; 38(0352) 52-61-61</p> <p>Автори статей несуть відповідальність за достовірність наведеної інформації (точність наведених у статті даних, цитат, статистичних матеріалів тощо) та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб. Висловлені авторами думки можуть не співпадати з точкою зору редакції. Передрук дозволяється лише зі згоди автора.</p>	<p>Бялковська Г.Д., Пащенко В.І., Гаврилюк О.С. ІННОВАЦІЙНА РЕСУРСООЩАДНА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ ТЮТЮНУ СОРТІВ УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ ТА ЇЇ ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ.....</p>	142	
	<p>Захаріна О.В. ВИРОБНИЦТВО ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЗЕРНА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....</p>	149	
	<p>Бєлік В.Д. РЕІНЖИНІРИНГ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ .....</p>	156	
	<p>Стельмашук Н.А. УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГУ ВІДНОСИН В УМОВАХ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА.....</p>	160	
	<p>Грищенко Д.Г. ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ HR-МАРКЕТИНГУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА</p>	172	
	<p>Чекамова О.І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК З ВИСОКИМ ІННОВАЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ.....</p>	180	
	<p><u>VII. Фінансово-кредитна і грошова політика</u></p>		
	<p>Погореленко Н.П. ПІДХОДИ ДО РОЗРАХУНКУ РІВНЯ ВРАЗЛИВОСТІ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ .....</p>	186	
	<p>Кузьмак О.М. РЕФІНАНСУВАННЯ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ .....</p>	193	
	<p>Рожелюк В.М. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЯК ЦІЛЕСПРЯМОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЛАСНИКА ПІДПРИЄМСТВА.....</p>	196	
	<p>Юхимчук В.Д., Рендович П.М. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ....</p>	203	
	<p>Рибак О.М., Парацій Х.В. ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ ЗА РАХУНОК ОБЛІГАЦІЙ ВНУТРІШНИХ ДЕРЖАВНИХ ПОЗИК .....</p>	208	
	<p>Матвійчук Л.О., Блинда А.М. АНТИКРИЗОВІ ЗАХОДИ В ПОДАТКОВІЙ ПОЛІТИЦІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ДИСБАЛАНСУ УКРАЇНИ.....</p>	213	
	<p>Вінницький С.І. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЗОЛОТОВАЛЮТНИМИ РЕЗЕРВАМИ.....</p>	217	
	<p>Помулева В.М. СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОДАТКОВИХ ПІЛґ В ОПОДАТКУВАННІ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....</p>	223	
	<p><u>VIII. Статистика, облік, аналіз та аудит</u></p>		
	<p>Потривасва Н.В., Погорєлова В.В. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В СИСТЕМІ ДІЮЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....</p>	228	
	<p>Левченко Н.М., Биковський В.Г. ТРАНСАКЦІЙНІ ВИТРАТИ ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИНУ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ.....</p>	233	
	<p>Бруханський Р.Ф. КОНЦЕПЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: МОЖЛИВІ ВАРІАНТИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ .....</p>	239	
	<p>Зигрій О.В. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТНОСТІ: РОЗРАХУНКОВИЙ ПІДХІД .....</p>	243	
	<p>Візіренко С.В. УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ.....</p>	249	
	<p>Матієшин М.М. СУТНІСТЬ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ .....</p>	255	
	<p>Литвинюк О.В. МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЛІКВІДНОСТІ В КОНТЕКСТІ КОМПЛЕКСНОГО УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТА ПАСИВАМИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ....</p>	263	
	<p>Сидор Г.В. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.....</p>	269	
	<p><u>IX. Інформаційні технології та економічна безпека</u></p>		
	<p>Азарова А.О., Кукуруза М.І., Івчук К.В., Новицька О.В. МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ТА МЕТОД ІДЕНТИФІКАЦІЇ РІВНЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ НА БАЗІ АПАРАТУ НЕЧІТКИХ МНОЖИН .....</p>	277	
	<p><u>Критика та бібліографія</u></p>		
<p>Свиноус І.В. ІННОВАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕНСИВНОГО РОЗВИТКУ СВИНАРСТВА .....</p>	284		
<p>РЕФЕРАТИ .....</p>	286		
<p>АВТОРИ НОМЕРА.....</p>	344		

Founders of the journal:
Podolskyi State Agrarian and Technical University
Private Institution of Higher Education “Khmelnyskyi economical University”
Private enterprise “Institute of Economics, Technologies and Entrepreneurship”
Ternopil State Agricultural Experimental Station of the Institute of Feeds Research and Agriculture of Podillia of NAAS

Chief editor:
Stelmashchuk A.M.,
Dr.econ.sc., prof.

Deputy chief editor:
Voloschuk K.B.,
Dr.econ.sc.

Executive Secretary:
Pecheniuk A.V.,
Candidate of Economic Sciences,
associate professor

Editorial Council
Kulyk S.M.
Rudyk V.K.
Smoleniuk R.P.
Stelmashchuk A.M.

Editorial Board:
Varchenko O.M., Dr.econ.sc., prof.
Hubeni Yu.E., Dr.econ.sc., prof.
Demianenko M.Y., Dr.econ.sc., prof., acad. of NAAS
Zinchuk T.O., Dr.econ.sc., prof.
Ivanyshyn V.V., Dr.econ.sc., prof.
Lavrak V.V., Dr.econ.sc.
Lototskyi I.I., Dr.econ.sc., prof.
Luchyk S.D., Dr.econ.sc., prof.
Mazur N.A., Dr.econ.sc.
Malik M.Y., Dr.econ.sc., prof., acad. of NAAS
Misiuk M.V., Dr.econ.sc.
Putsenteilo P.R., Dr.econ.sc.
Sabluk P.T., Dr.econ.sc., prof., acad. of NAAS
Ulianchenko O.V., Dr.econ.sc., prof.,
corresponding member of NAAS
Chykurkova A.D., Dr.econ.sc.

Foreign scientists:
Pavlov K.V., Dr. econ.sc., prof. (Russia)
Parmakli D.M., Dr. econ.sc., prof. (Moldova)
Usenko L.M., Dr. econ.sc., prof. (Russia)
Shmarlovska G.O., Dr.econ.sc., prof. (Belarus)
Gornowicz Miroslaw, Dr. hab., prof. UWM (Poland)
Marks-Bielska Renata, Dr. habil (Poland)

Scientific editors:
Zahnitko L.A., Cand. Sc. (Econ.), Assoc. Prof.
Korzhnevskya N.L., Cand. Sc. (Econ.), Assoc. Prof.
Pastukh Yu.A., Cand. Sc. (Econ.), Assoc. Prof.
Petrushenko O.O., Cand. Sci. (Philological) Assoc. Prof.
Sava A.P., Cand. Sc. (Econ.), senior research fellow
Sydoruk B.O., Cand. Sc. (Econ.), senior research fellow
Yashchuk T.S., Cand. Sc. (Agricultural), senior research fellow

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and Production journal

3'2014 (52)

Contents

<u>I. Economy and innovative development of the national economy</u>	
Volodin S.A. THE MODEL FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT OF AGRARIAN SCIENCE ON THE EXAMPLE OF NAAS SYSTEM OF UKRAINE.....	5
Dziadykevych Yu.V. WAYS OF GUARANTEEING ENERGY SECURITY IN UKRAINE.....	25
Smoleniuk R.P. INNOVATION BASIS OF AGRICULTURAL TRANSITION ON THE INTENSIVE WAY OF DEVELOPMENT.....	31
Myhailiushyn L.I. INNOVATIONS AS A FORM OF GLOBAL SOCIAL AND ECONOMIC RELATIONSHIPS	40
Turylo A.A. CONCEPTUAL FOUNDATIONS FOR THE RESEARCH OF GENESIS AND THE CONTENT OF THE CATEGORY “INNOVATIVE DEVELOPMENT”.....	49
<u>II. Economy and competitiveness of the enterprises</u>	
Putsenteilo P.R. COMPETITIVE DEVELOPMENT OF ANIMAL HUSBANDRY SECTOR AS THE HIGHEST LEVEL OF MANIFESTATION THE COMPETITION	55
Chernyshova L.I., Dzhenkova A.S. PECULIARITIES OF MANAGEMENT SYSTEM FORMATION OF COSTS AT DOMESTIC ENTERPRISES.....	61
Chaikivskyi I.A. BALANCED PRODUCTION OF AGRICULTURAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF THE DEVELOPMENT OF GLOBALIZATION PROCESSES.....	68
<u>III. The economic policy of regional development and local government</u>	
Panukhnyk O.V. ADMINISTRATIVE AND TERRITORIAL REFORM AS A FACTOR OF THE STRENGTHENING LOCAL ECONOMY.....	76
Pankova A.Yu. PREREQUISITES AND PRIORITIES OF FORMATION OF SOCIALLY ORIENTED ECONOMIC STRUCTURE OF THE LARGE INDUSTRIAL CITY.....	83
Litvak O.A. ANALYTICAL ASSESSMENT OF RESOURCE POTENTIAL OF THE REGION AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	90
<u>IV. Environmental economics and ecologization of the environment</u>	
Sava A.P., Sydoruk B.O., Dovgan S.V. SUBSTANTIATION OF THEORETICAL APPROACHES TO UNDERSTANDING THE CONCEPT OF PRODUCTION OF ECOLOGICALLY SAFE AGRICULTURAL PRODUCTS.....	97
<u>V. Demography, population employment and social - economic policy</u>	
Kuzhel V.V. CLASSIFICATION OF IMPACT MEASUREMENTS OF SOCIAL RESPONSIBILITY IN BUSINESS ON ECONOMIC PROCESSES IN AGRICULTURAL AND FOOD SPHERE	107
Melnychenko O.B. EVALUATION OF YOUTH LABOUR MARKET IN UKRAINE.....	113
Polishchuk Ya.P. EVOLUTION OF RURAL DEVELOPMENT IN UKRAINE: EUROPEAN INTEGRATION DIMENSION.....	119
Bilyk I.V. PECULIARITIES OF LABOR MOTIVATION IN THE AGRARIAN SECTOR OF THE ECONOMY IN UKRAINE.....	126
Yakubiv R.D. CLASSIFICATION OF THE PERSONNEL AT THE ENTERPRISE: A MANAGERIAL APPROACH.....	131
<u>VI. Marketing and market relations</u>	
Balaniuk I.F. ORGANIZATIONAL PRINCIPLES OF PROPERTY MANAGEMENT AS A COMPONENT FOR PROPERTY RELATIONS DEVELOPMENT	137

<p>Editor: Dovhan O.M.</p> <p>The collection is recommended to the type by the Scientific Council of Podolskyi State Agrarian and Technical University, protocol № 11 from 26.06.2014</p> <p>Periodicity - once a month</p> <p>Licence of government registration of printed mass media KB № 11715-586P from 08.08.2006</p> <p>Re-registered: Licence of government registration of printed mass media KB № 19945-9745IIP from 28.05.2013</p> <p><i>Approved:</i> as a scientific professional editions of Ukraine (Resolution of the Presidium of the Higher Attestation Commission of Ukraine: № 1-05/6; issued 14.06.2007)</p> <p>as a scientific professional editions of Ukraine (Resolution of the Presidium of the Higher Attestation Commission of Ukraine: № 1-05/2; issued 10.03.2010)</p> <p>ISSN 2309-1533 (Print) ISSN 2310-4864 (Online)</p> <p>The journal "Innovative economy" is included to the international scientific and metrical base RYNTS, the license agreement N 279-04/2014 from 29.04.2014 http://elibrary.ru/title_about.asp?id=50859</p> <p>Signed for printing 30.06.2014</p> <p>Format 70x108/16. Offset paper. Printing is offset. Con. print pages 21.0</p> <p>Circulation is 300 copies.</p> <p>It has been printed from ready slides in SMP «TYPE» str. Chernivetska, 44, Ternopil, 46000 phone 38(0352) 52-75-00; 38(0352) 52-61-61</p> <p>The authors of the articles are responsible for the authenticity of the information (the accuracy of the presented information in the article, quotations, statistical materials, etc.) and for violation of intellectual property rights of others. Opinions expressed by the authors may not reflect the views of the editors. Reprinting is permitted only with the consent of the author.</p>	<p>Bialkovska H.D., Pashchenko V.I., Havryliuk O.S. INNOVATIVE SAVING RESOURCES TECHNOLOGY FOR GROWING TOBACCO SORTS OF UKRAINIAN SELECTION AND IT ECONOMIC SUBSTANTIATION..... 142</p>	
	<p>Zakharina O.V. PRODUCTION AND COMPETITIVENESS OF GRAIN IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION..... 149</p>	
	<p>Belik V.D. THE REENGINEERING OF MANAGEMENT BY THE PERSONNEL AT THE ENTERPRISES OF THE FOOD-PROCESSING INDUSTRY..... 156</p>	
	<p>Stelmashchuk N.A. IMPROVING MARKETING OF RELATIONS IN THE CONDITIONS OF ENTERPRISE CLUSTERIZATION FOR AGRICULTURAL AND INDUSTRY PRODUCTION..... 160</p>	
	<p>Hryshchenko D.H. INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE HR-MARKETING AND EFFECTIVENESS OF THE ENTERPRISES..... 172</p>	
	<p>Chekamova O.I. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF CREATING SCIENTIFIC DEVELOPMENTS WITH HIGH INNOVATION POTENTIAL..... 180</p>	
	<u>VII. Financial–credit and monetary policy</u>	
	<p>Pohorelenko N.P. APPROACHES TO THE CALCULATION OF THE BANKING SECTOR VULNERABILITY ..... 186</p>	
	<p>Kuzmak O.M. REFINANCING AS AN EFFECTIVE INSTRUMENT OF MONETARY AND CREDIT MARKET IN UKRAINE..... 193</p>	
	<p>Rozheliuk V.M. ARRANGEMENT OF ACCOUNTING AS AN ENTREPRENEURIAL PURPOSEFUL ACTIVITY..... 196</p>	
	<p>Yukhymchuk V.D., Rendovych P.M. ANALYSIS OF BANKING INSTITUTIONS ON THE FINANCIAL MARKET OF UKRAINE..... 203</p>	
	<p>Rybak O.M., Paratsii Kh.V. OPTIMIZATION OF THE FINANCING STRUCTURE OF GOVERNMENT BORROWING DUE TO BONDS OF INTERNAL STATE LOANS..... 208</p>	
	<p>Matviichuk L.O., Blynda A.M. COUNTER CRISIS MEASURES IN THE SPHERE OF TAXATION THROUGH THE PRISM OF SOCIAL AND ECONOMIC IMBALANCES OF UKRAINE..... 213</p>	
	<p>Vinnytskyi S.I. ORGANIZATIONAL ASPECTS OF GOLD AND FOREIGN RESERVES MANAGING..... 217</p>	
	<p>Pomulieva V.M. SOCIAL EFFECTIVENESS OF TAX INCENTIVES IN TAXATION OF INDIVIDUAL INCOME..... 223</p>	
	<u>VIII. Statistics, accounting, analysis and audit</u>	
	<p>Potryvaieva N.V., Pohorielova V.V. MODERN PROBLEMS OF FIXED ASSETS ACCOUNTING IN THE SYSTEM OF CURRENT LEGISLATION..... 228</p>	
	<p>Levchenko N.M., Bykovskiy V.H. TRANSACTION COSTS OF THE ONLINE STORE: ACCOUNTING ASPECT..... 233</p>	
	<p>Brukhanskyi R.F. THE CONCEPT OF STRATEGIC MANAGEMENT AND ACCOUNTING: POSSIBLE VERSION OF INTERRELATION..... 239</p>	
	<p>Zyhrii O.V. COMPREHENSIVE ASSESSMENT OF FINANCIAL CONDITION OF ENTERPRISE ON THE BASIS OF PERFORMANCE REPORTING: CALCULATED APPROACH..... 243</p>	
	<p>Vizirenko S.V. IMPROVING THE AUDIT OF PAYMENTS WITH SUPPLIERS AND CONTRACTORS..... 249</p>	
	<p>Matiieshyn M.M. THE ESSENCE OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL PROVIDING THE PROCESS FOR EXPLOITATION FIXED ASSETS OF CONSTRUCTION ENTERPRISES..... 255</p>	
	<p>Lytvyniuk O.V. METHODOLOGY OF LIQUIDITY ESTIMATION IN THE CONTEXT OF COMPLEX MANAGEMENT OF ASSETS AND LIABILITIES OF BANK INSTITUTIONS IN MODERN CONDITIONS... 263</p>	
	<p>Sydor H.V. DIRECTIONS OF IMPROVING THE CREDIT SECURITY OF AGRICULTURE..... 269</p>	
	<u>IX. Information technology and economic security</u>	
	<p>Azarova A.O., Kukuruza M.I., Ivchuk K.V., Novitska O.V. MATHEMATICAL MODEL AND METHOD OF IDENTIFYING THE LEVEL OF STRATEGIC ENTERPRISE MANAGEMENT ON THE BASIS OF FUZZY SETS ..... 277</p>	
	<u>Critics and bibliography</u>	
<p>Svynous I.V. INNOVATIVE SUPPORT OF INTENSIVE PIG HUSBANDRY PRODUCTION..... 284</p>		
<p>ABSTRACTS ..... 286</p>		
<p>INFORMATION ABOUT THE AUTHORS..... 344</p>		

УДК 336.711

Вінницький С.І.,
аспірант¹

Тернопільський національний економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЗОЛОТОВАЛЮТНИМИ РЕЗЕРВАМИ

Vinnytskyi S.I.,
graduate student

Ternopil National Economic University

ORGANIZATIONAL ASPECTS OF GOLD AND FOREIGN RESERVES MANAGING

Постановка проблеми. Поглиблення міжнародного поділу праці, глобалізація економічних процесів, формування світового ринку та інтегрування національних господарств у світову економічну систему зумовлюють істотне зростання ролі валютних відносин. Формування повноцінного валютного ринку та його ефективне регулювання є необхідною умовою функціонування відкритої ринкової економіки. Зважаючи на це, одним із найважливіших елементів у загальній системі заходів щодо підтримання макроекономічної рівноваги та стимулювання економічного зростання є механізм розроблення та реалізації ефективної валютної політики. Важливим елементом валютного регулювання є управління золотовалютними резервами, що є необхідною передумовою використання такого інструменту валютної політики як валютні інтервенції.

Актуальність розгляду теми визначається потребою підвищення ефективності управління золотовалютними резервами в умовах глобальної фінансової нестабільності. Водночас зростаюча складність процесів, що відбуваються на глобальному фінансовому ринку, зумовлюють потребу у перегляді традиційних підходів до організації процесу управління золотовалютними резервами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем, пов'язаних із управлінням золотовалютними резервами, займалися такі зарубіжні вчені, як Алібер Р., Блекмен К., Грінспен А., Кларк Р., Нуги Дж., Пебро М., Роджер С. та ін. Окремі аспекти управління золотовалютними резервами були досліджені у працях таких вітчизняних вчених-економістів, як Боринець С.Я., Дзюблюк О.В., Журавка Ф.О., Костіна Н.І., Мороз А.М., Лупін О.Б., Пуховкіна М.Ф. та ін. Проте, на нашу думку, не достатньо уваги було приділено організаційним аспектам управління активами золотовалютних резервів в сучасних умовах.

Постановка завдання. Метою статті є розробка теоретичних положень та науково-прикладних рекомендацій щодо організації управління активами золотовалютних резервів в сучасних умовах. Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити такі завдання: уточнити зміст поняття управління золотовалютними резервами та виявити основні структурні елементи процесу управління золотовалютними резервами; виявити рівні прийняття управлінських рішень в процесі управління активами золотовалютних резервів; розглянути можливості вдосконалення організації процесу управління активами золотовалютних резервів з метою підвищення його ефективності.

Об'єктом дослідження є органи грошово-кредитного регулювання, які здійснюють управління золотовалютними резервами. Предметом дослідження є процес управління золотовалютними резервами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Офіційні золотовалютні резерви – це запаси міжнародних платіжних засобів та іноземних ліквідних активів, що належать державі, знаходяться в розпорядженні та під прямим контролем органів грошово-кредитного регулювання. Ці резерви, як правило, є джерелом фінансування тимчасового дефіциту

¹ Науковий керівник: Сохацька О.М. – д.е.н., професор

платіжного балансу, забезпечення міжнародних розрахунків держави та проведення девізної політики.

Оскільки офіційні золотовалютні резерви є важливою частиною національного багатства, та водночас важливим елементом валютної політики держави, неефективне управління ними може призвести як до втрати частини національних активів, так і до економічних проблем в цілому у державі.

За офіційними документами МВФ, управління офіційними золотовалютними резервами є процесом, що забезпечує наявність офіційних іноземних активів державного сектора в розпорядженні відповідних органів та під їх контролем для вирішення відповідних завдань, які стоять перед країною [1].

Нами підтримується точка зору Лупіна О.В., який “життєвий цикл” золотовалютних резервів умовно представляє у вигляді ланцюга “формування – зберігання - використання” [2, с. 94], що в широкому розумінні і є управлінням золотовалютними резервами. Цей автор поняття управління золотовалютними резервами розуміє, як процес збереження або нарощення їх реальної вартості, підтримання високого рівня ліквідності та доступності до використання органами грошово-кредитного управління [3, с.7]. Як бачимо, Лупін О.В. звужує поняття управління золотовалютними резервами до зберігання, виключаючи із нього такі елементи, як формування та використання.

Нами пропонується ввести поняття “управління активами золотовалютних резервів”, під яким розуміється процес розміщення активів золотовалютних резервів з метою збереження або нарощення їх вартості, підтримання високого рівня ліквідності та доступності до використання органами грошово-кредитного регулювання. Таким чином, процес управління золотовалютними резервами можна схематично зобразити у вигляді послідовності: “формування – управління активами - використання”.

При управлінні офіційними золотовалютними резервами (ЗВР) потрібно прийняти кілька стратегічних рішень. Перше із них полягає у виборі органу, що буде здійснювати управління ЗВР. Оскільки головне призначення золотовалютних резервів полягає в реалізації тактичних і стратегічних завдань валютної політики, то в більшості країнах світу вони перебувають у віданні органу грошово-кредитного регулювання. Це означає, що вони перебувають на балансі центрального банку та ключові рішення з управління ними приймає центральний банк.

В кількох країнах офіційні золотовалютні резерви перебувають у формальному володінні уряду (міністерства фінансів або казначейства). Прикладами таких країн є США, Велика Британія та Японія, де офіційно міжнародні резерви знаходяться у власності уряду, а остаточне рішення щодо управління ними приймається казначейством, або міністерством фінансів [4, с.12]. На нашу думку, це пов'язано із тим, що ці країни ведуть політику плаваючих валютних курсів, а головним призначенням їх міжнародних резервів є забезпечення держави міжнародними платіжними засобами для обслуговування зовнішніх зобов'язань. У більшості випадків, золотовалютними резервами управляє центральний банк як принципал, або як агент уряду.

Як свідчить міжнародний досвід, передання золотовалютних резервів у відання центральному банку сприяє більш ефективному їх використанню. При цьому центральний банк самостійно приймає рішення щодо форм та методів управління міжнародними резервами, а уряд може визначати загальні напрями резервної політики. Проте, в умовах суттєвого підвищення незалежності центральних банків, яке ми можемо спостерігати сьогодні в цілому світі [5, с. 66], це положення також піддається сумніву. Відомий американський дослідник проблем глобалізації та макроекономіки М. Обстфельд, доводячи неефективність режиму фіксованого валютного курсу в умовах глобалізації, зазначає, що в умовах, коли центральні банки мають високий рівень незалежності, режим плаваючого валютного курсу є значно ефективнішим [6, с. X]. Отже в ситуації, коли центральні банки в значній мірі незалежні щодо проведення монетарної, в тому числі валютної політики, вони також повинні бути незалежними щодо управління резервами.

Як зазначалось вище, золотовалютні резерви можуть використовуватись для забезпечення обслуговування зовнішнього боргу міжнародними платіжними засобами. В більшості країн управління зовнішнім боргом здійснюють уряди через міністерства фінансів. Тому між центральним банком та урядом варто встановити певний зв'язок, щоб управління

золотовалютними резервами відбувалось в певній ув'язці із зовнішніми зобов'язаннями країни.

Між формуванням та використанням золотовалютних резервів, як правило, проходить певний час, тому виникає необхідність у їх зберіганні. В умовах глобальної фінансової нестабільності проблеми ефективного управління активами золотовалютних резервів суттєво загострилась.

Управління активами міжнародних резервів, як і управління активами будь-якого інституційного інвестора, включає проведення аналізу ринку та торгівельних операцій, що є трудомісткою роботою та вимагає багато часу. Як правило, безпосереднім управлінням активами золотовалютних резервів займається спеціальний підрозділ центрального банку, що в офіційних документах МВФ називають менеджером резервів [1, с. 4]. Таким чином, керівництво центрального банку, що відповідає за проведення валютної політики в країні, в тому числі за використання та формування золотовалютних резервів, делегує функції та повноваження щодо здійснення безпосереднього управління активами міжнародних резервів на нижчі рівні. При цьому формується ієрархія прийняття рішень, що забезпечує високу якість управління резервами, та ефективний контроль над менеджерами резервів з метою обмеження ризиків.

Оскільки золотовалютні резерви є значними за обсягами державними активами, операції з їх розміщення проводяться на великі суми, то ризики втрат є також значними. Вище зазначене не дозволяє повністю делегувати функції з їх управління на нижчі рівні. Тому, вищому рівню управління центральним банком доцільно делегувати функції із поточного управління активами міжнародних резервів, залишаючи за собою право приймати стратегічні рішення та здійснювати контроль за їх виконанням. Для цього і потрібна система моніторингу поточних операцій менеджера резервів та пов'язаних із ними ризиків.

В більшості випадках управління активами офіційними золотовалютними резервами відбувається на трьох базових рівнях. На вищому рівні приймаються загальні стратегічні рішення, що включають стратегічні цілі та загальну стратегію управління активами міжнародних резервів [4, с. 16]. Вищий рівень управління активами ЗВР є водночас і загальним рівнем управління ЗВР, тому на ньому також приймаються рішення щодо використання резервів, оптимальних розмірів та джерел їх формування.

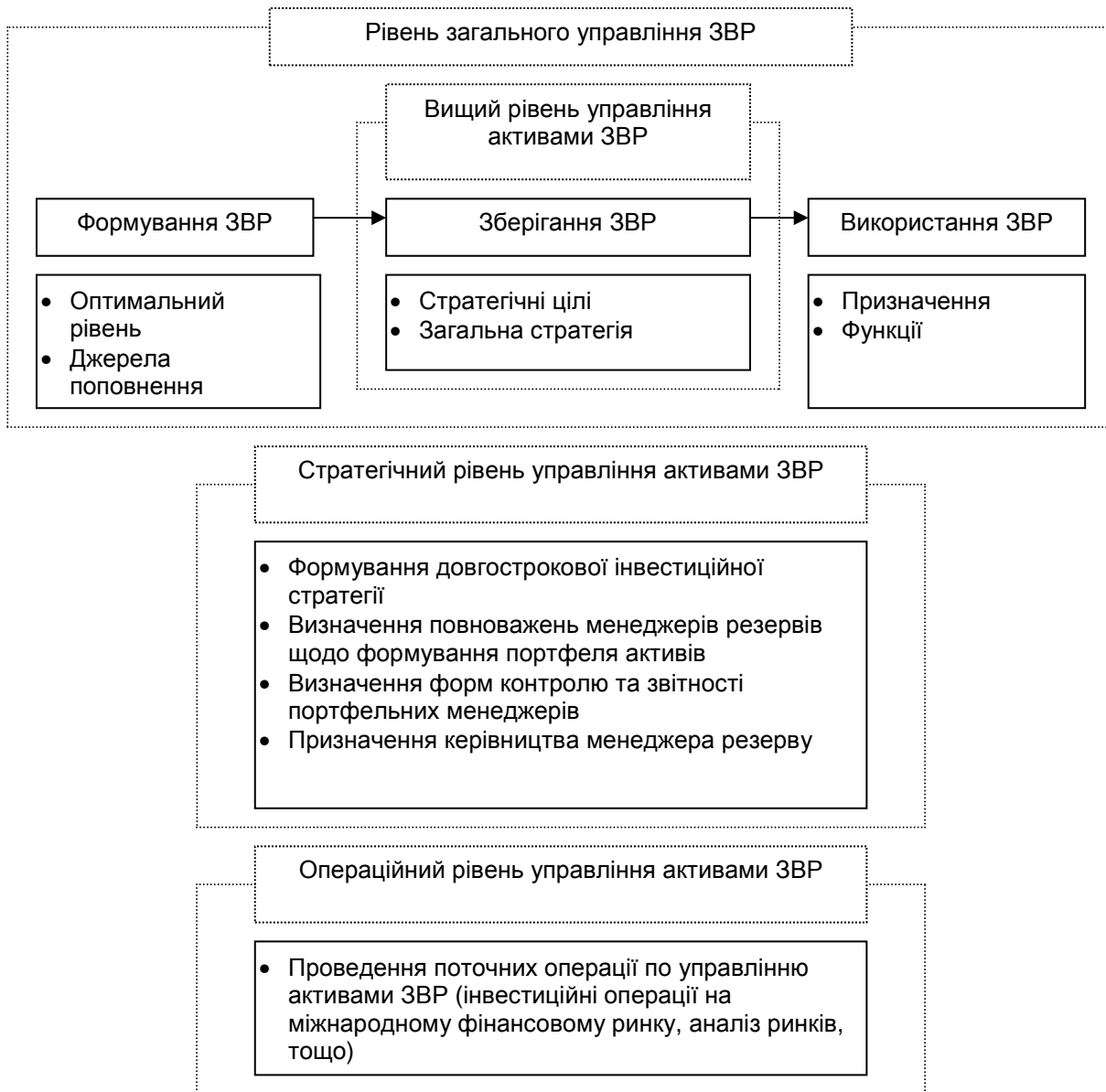
Другий рівень, стратегічний, відповідає за деталізацію та імплементацію стратегії, прийнятої на вищому рівні та звітування за результати її виконання. На цьому рівні формується довгострокова стратегія управління резервними активами, що визначає ринки та інструменти розміщення, класову та валютну структуру портфеля активів, повноваження менеджерів резервів щодо формування портфеля активів, форму контролю та звітності портфельних менеджерів, основні процедури портфельних менеджерів та призначення керівного персоналу менеджера резервів.

На третьому, операційному, рівні відбувається безпосереднє управління портфелем активів міжнародних резервів. Портфельні менеджери, які працюють на цьому рівні, відповідають за реалізацію стратегії, сформованої на середньому рівні та забезпечують операційне управління портфелем активів. На третьому рівні менеджери реалізують інвестиційні операції із розміщення резервних активів на ринку в межах свої прав і обов'язків та згідно визначених процедур. В цілому управління активами ЗВР можна схематично зобразити у вигляді наступної схеми (рис. 1).

Оскільки розробка та реалізація інвестиційної стратегії потребує глибоких спеціальних знань, які сьогодні майже завжди знаходяться за межею знань одного, навіть першокласного, спеціаліста, то до процесу управління активами ЗВР варто долучати незалежних інвестиційних консультантів. Хоча їх послуги можуть коштувати дорого, проте це буде дешевше, ніж утримувати штат внутрішніх консультантів на постійній основі. Крім того, зважаючи на масштаби операцій із ЗВР, помилки при формуванні та реалізації інвестиційних стратегій можуть призводити до суттєвих збитків.

Особливістю пропонованої структури розподілу повноважень є те, що операції на ринку проводяться лише портфельними менеджерами на операційному рівні. Важливим аспектом управління золотовалютними резервами є налагодження ефективної роботи на цьому рівні. При організації роботи менеджера ЗВР може бути корисним досвід організації роботи брокерських фірм, оскільки ці структури спеціалізуються на проведенні активних операцій на

фінансових ринках. Як правило, організаційна структура брокерської фірми складається із двох підрозділів, пов'язаних між собою: фронт-офіс та бек-офіс [7, с. 267]. До складу фронт-офісу належать дилери та портфельні менеджери, які приймають рішення щодо купівлі або продажу активів на ринку та здійснюють всі процедури щодо купівлі та продажу. Бек-офіс проводить розрахунки по операціям.

Рис. 1. Рівні управління активами золотовалютних резервів

Джерело: розробка автора

Варто погодитись із Джоном Нуги, який обґрунтовує доцільність створення мідл-офіса, незалежного від менеджера резервів та підпорядкованого вищому керівництву центрального банку. Функцією мідл-офіса має бути контроль за виконанням інструкцій, нормативів та обмежень, які накладаються на менеджерів резервів, оцінка результатів роботи менеджерів та звітування керівництву центрального банку [4, с. 44].

Крім основних підрозділів менеджера резервів, можуть створюватись допоміжні, що сприяє підвищенню якості управління активами. До найважливіших із них можна віднести аналітичні відділи, що здійснюють аналіз кон'юнктури фінансових ринків, та підрозділи із управління ризиками [1, с. 22]. Функції із управління та контролю за ризиками може виконувати мідл-офіс.

Всі аспекти операцій з управління резервними активами потребують відповідно підготовлених кадрів з високим рівнем оплати праці. Ринкова заробітна плата висококваліфікованих працівників в сфері управління інвестиціями є значно вищою, ніж у державних службовців. Через різні причини не кожен центральний банк може собі дозволити надати додаткову винагороду або інші фінансові стимули на рівні ринкових. Ще однією проблемою при управлінні активами ЗВР є зростаючі витрати на утримання необхідних ІТ систем.

Для вирішення цих проблем центральні банки почали використовувати зовнішніх керуючих активами [4, с. 50]. При цьому таких керуючих може бути кілька. В ролі зовнішніх керуючих можуть залучатись міжнародні інвестиційні банки та інвестиційні фонди. Послуги з управління та розміщення валютних резервів надають фахівці Банку міжнародних розрахунків [8, с. 551]. Ці організації мають значний досвід роботи на міжнародному фінансовому ринку, залучають найкращих портфельних менеджерів та сучасну ІТ систему для забезпечення своїх операцій. Використання зовнішніх менеджерів надає низку переваг:

- підвищення якості управління активами завдяки використанню досвіду, який центральний може не мати;
- диверсифікація інвестиційних стилів та точок зору;
- підвищення кваліфікації власного персоналу завдяки можливості стажування та проходження тренінгів у зовнішніх керуючих;
- доступ до фінансових ринків, на яких центральний банк не мав можливості проводити операції самостійно через відсутність досвіду або необхідної інфраструктури;
- використання результатів зовнішніх керуючих як критерій оцінки результатів внутрішніх менеджерів резервів;
- можливість ефективно працювати на ринках, які знаходяться в інших часових зонах тощо.

Ще одним із способів управління міжнародними резервами є спільне інвестування резервних активів центральних банків різних країн шляхом створення пулу активів [9, с. 116]. Такий механізм управління валютними резервами є схемою колективного інвестування, в рамках якої резервні активи різних країн зберігаються у спеціально створеній інвестиційній структурі.

Деякі країни створюють державні фонди цільового призначення, які, як правило, називають фондами суверенного багатства. Ці фонди належать державі та створюються для вирішення макроекономічних завдань. Вони використовують різні інвестиційні стратегії, що, зокрема, передбачають інвестування у іноземні фінансові активи. Фонди суверенного багатства створюються за рахунок профіциту платіжного балансу, надходжень від приватизації, валютної виручки від експорту сировинних товарів.

Традиційно фонди суверенного багатства формувались за рахунок експортної виручки від продажу нафти. Проте, в останні десятиліття драйверами росту цього класу інвестиційних інвесторів стали нетоварні фонди суверенного багатства, що знаходяться переважно на Сході. Вони створюються шляхом трансфертів із золотовалютних резервів країнами, які сформували надлишкові валютні резерви. До таких держав належать Китай, Сінгапур, Малайзія, Сінгапур, Південна Корея та інші [10, с. 103].

У зв'язку із цим важливо з'ясувати, чи можна відносити до золотовалютних резервів активи фондів суверенного багатства. Для того, щоб золотовалютні резерви могли ефективно використовуватись за призначенням, вони повинні знаходитись під контролем органів грошово-кредитного регулювання та бути легко доступними до використання. Отже, якщо активи фондів суверенного багатства знаходяться під контролем центрального банку та можуть бути затребувані ним у випадку необхідності для цілей грошово-кредитної політики, то такі активи можна вважати резервними, незалежно від того на чиєму балансі вони знаходяться. Крім того, ці активи повинні бути доступними для використання протягом короткого проміжку часу, тобто вони не повинні бути обтяжені зобов'язаннями, знаходитись у ліквідній формі, що означає можливість їх конвертації у міжнародні платіжні засоби без значних затрат часу і коштів та без суттєвої втрати їх вартості.

Висновки та подальші дослідження. Таким чином, в широкому розумінні процес управління ЗВР можна зобразити у вигляді послідовності “формування – управління активами - використання”. При цьому управління активами ЗВР – це процес розміщення

активів золотовалютних резервів з метою збереження або нарощення їх вартості, підтримання високого рівня ліквідності та доступності до використання органами грошово-кредитного регулювання.

Управління активами ЗВР відбувається на трьох базових рівнях. На вищому рівні приймаються загальні стратегічні рішення, що включають стратегічні цілі та загальну стратегію управління активами міжнародних резервів. Другий рівень відповідає за деталізацію та імплементацію стратегії, прийнятої на вищому рівні та звітування за результати її виконання. На третьому, операційному, рівні відбувається безпосереднє управління портфелем активів міжнародних резервів.

З метою підвищення ефективності управління активами ЗВР центральним банкам на другому та третьому рівні прийняття рішень пропонується залучати зовнішніх керуючих активами, якими можуть бути міжнародні інвестиційні банки та інвестиційні фонди, використовувати схему колективного інвестування або створювати державні фонди цільового призначення.

Залучення зовнішніх керуючих та використання схеми колективного інвестування не вирішує повністю проблему ефективного управління активами золотовалютних резервів, тому подальших досліджень потребують проблеми, пов'язанні із формуванням та реалізацією ефективної інвестиційної стратегії керуючими активами ЗВР.

Література

1. Revised Guidelines for Foreign Exchange Reserve Management. IMF Policy Paper / prepared by the staff of the International Monetary Fund. Washington, D.C., 2013. - International Monetary Fund. – Mode of access: <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2013/020113.pdf>
2. Лупін О.Б. Інвестиційне планування в Національному банку України / Лупін О.Б. // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. Т.12. – Суми : Мрія-1 ЛТД : УАБС, 2005. – С. 94-98.
3. Лупін О.Б. Управління золотовалютними резервами Національного банку України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01 / О.Б. Лупін ; Акад. держ. податк. служби України. — Ірпін, 2002. — 20 с. — укр.
4. Nugée, J. Foreign exchange reserves management / John Nugée. Handbook in central banking no. 19. - Centre for central banking studies, Bank of England. - 2004. – Mode of access: <http://www.bankofengland.co.uk/education/ccbs/handbooks/pdf/ccbshbl9.pdf>
5. Козюк В. В. Монетарні засади глобальної фінансової стабільності : монографія. – Тернопіль: ТНЕУ, “Економічна думка”, 2009. – 728 с.
6. Obstfeld M. Globalization and Macroeconomics // NBER Reporter. - Fall 2000. – Mode of access: <http://www.nber.org/reporter/fall00/obstfeld.html>
7. Сохацька О.М. Біржова справа : підручник / О.М. Сохацька. – 2-ге вид. переробл. та доповн. – Тернопіль : Карт-бланш, 2008. – 632 с.
8. Теорія фінансів : підручник / за ред. Федосова В.М., Юрія С.І. – К. : ЦУЛ, 2010. – 576 с.
9. Balance of payments and international investment position manual. Sixth Edition (BPM6). – [Washington, D.C.]: International Monetary Fund, 2009. – 351 p. Mode of access:<http://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>.
10. Сохацька О.М. Суверенні інвестиційні фонди - зміна влади на світовому ринку капіталу / Сохацька О.М., Вінницький С.І. // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. праць. – К. : КНУ, 2008. – Вип. 77, ч. I. – С. 101-111.

References

1. Revised Guidelines for Foreign Exchange Reserve Management. IMF Policy Paper / prepared by the staff of the International Monetary Fund. Washington, D.C., 2013. – International Monetary Fund, available at: <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2013/020113.pdf>
2. Lupin, O.B. (2005), “Staff recruitment and the National Bank of Ukraine”, *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, vol 12, pp. 94-98.

3. Lupin, O.B. (2002), "Management of foreign exchange reserves of the National Bank of Ukraine", Thesis abstract for Cand. Sc. (Economic), 08.04.01 National University Of State Tax Service Of Ukraine, Irpin, Ukraine.
4. Nugée, J. (2004), Foreign exchange reserves management / John Nugée. Handbook in central banking no. 19. – Centre for central banking studies, Bank of England, available at: <http://bankofengland.co.uk/education/ccbs/handbooks/pdf/ccbshbl9.pdf>
5. Koziuk, V.V. (2009), *Monetarni zasady hlobalnoi finansovoi stabilnosti*, [Monetary foundations of global financial stability], monograph, TNEU, "Ekonomichna dumka", Ternopil, Ukraine, 728 p.
6. Obstfeld, M. (2000), Globalization and Macroeconomics // NBER Reporter, available at: <http://nber.org/reporter/fall00/obstfeld.html>
7. Sokhatska, O.M. (2008), *Birzhova sprava* [Stock exchanges], Kart-blansh, Ternopil, 632 p.
8. Fedosov, V.M. and Yurii, S.I. (2010), *Teoriia finansiv* [Theory of Finance], TsUL, Kyiv, Ukraine, 576 p.
9. Balance of payments and international investment position manual. Sixth Edition (BPM6). – [Washington, D.C.]: International Monetary Fund, 2009. – 351 p. available at: <http://imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>.
10. Sokhatska, O.M. and Vinnytskyi, S.I. (2008), "Sovereign wealth funds - change of power in the global capital markets" *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, iss. 77, part I, pp. 101-111.

УДК 336.226.11 (477)

Помулєва В.М.,
ст. викладач
Запорізький національний технічний університет

СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ В ОПОДАТКУВАННІ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Pomulieva V.M.,
senior lecturer
Zaporozhye National Technical University

SOCIAL EFFECTIVENESS OF TAX INCENTIVES IN TAXATION OF INDIVIDUAL INCOME

Постановка проблеми. У податковій системі України податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) є одним із основних податків, які формують доходи бюджету. ПДФО є стабільним регулярним джерелом бюджетних надходжень, має важливе фіскальне значення.

Проте, як і всі прямі податки, ПДФО має виступати ще й інструментом державного регулювання доходів фізичних осіб, а відтак і їх платоспроможності, споживання та заощаджень, тобто виконувати соціально-регулюючу роль, відповідати принципу соціальної справедливості. Однак, при реформуванні прибуткового оподаткування доходів громадян, дедалі більше вбачається направленість зусиль уряду на поповнення бюджету, і не приділяється належної уваги соціальній ролі податку. Саме тому, та у зв'язку з прогалинами діючого законодавства, є актуальним дослідження соціальних аспектів податку на доходи фізичних осіб.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Удосконаленням пільгового оподаткування при справлянні податку на доходи фізичних осіб, проблемами оптимізації системи податкових соціальних пільг, оцінкою ефективності надання пільг займалися такі вітчизняні вчені, як А. М. Соколовська [1], Н. М. Ткаченко [2] та інші.

Practical value. The obtained results may serve as a fundamental basis for further scientific study of anti-recession measures in the sphere of taxation for stabilizing state financial market. Also these findings and conclusions may be used in the educational process in higher educational institutions.

Key words: economic crisis, counter crisis tax regulation, taxation, Tax Code.

Вінницький С.І. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЗОЛОВОАЛЮТНИМИ РЕЗЕРВАМИ

Мета. Метою статті є розробка теоретичних положень та науково-прикладних рекомендацій щодо організації управління активами золотовалютних резервів в сучасних умовах.

Методика дослідження. Методологічною і теоретичною основою дослідження стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем, пов'язаних із управлінням офіційними золотовалютними резервами. У процесі дослідження використано загальнонаукові і спеціальні методи наукового пізнання, зокрема: наукової абстракції та логічного аналізу – для з'ясування сутності процесу управління золотовалютними резервами та поняття управління активами золотовалютних резервів; аналізу та синтезу – для обґрунтування рівнів прийняття управлінських рішень в процесі управління активами золотовалютних резервів.

Результати. Обґрунтовано сутність поняття управління активами ЗВР як процесу розміщення активів золотовалютних резервів з метою збереження або нарощення їх вартості, підтримання високого рівня ліквідності та доступності до використання органами грошово-кредитного регулювання.

Розглянуто три базові рівні управління активами ЗВР і встановлено, що: на вищому рівні приймаються загальні стратегічні рішення; другий рівень відповідає за деталізацію та імплементацію стратегії, прийнятої на вищому рівні; на третьому рівні відбувається управління портфелем активів міжнародних резервів; з метою підвищення ефективності управління активами ЗВР центральним банком на другому та третьому рівні пропонується залучати зовнішніх керуючих активами, використовувати схему колективного інвестування або створювати державні фонди цільового призначення.

Наукова новизна. Обґрунтовано сутність процесу управління активами золотовалютних резервів з використанням трьох базових рівнів управління активами ЗВР та визначено доцільність використання зовнішніх керуючих активів, таких як міжнародні інвестиційні банки та інвестиційні фонди в процесі управління активами золотовалютних резервів.

Практична значущість. Розроблені рекомендації для центральних банків щодо підвищення ефективності управління золотовалютними резервами шляхом залучення до процесу управління активами золотовалютних резервів зовнішніх керуючих та створення фонду суверенного багатства.

Ключові слова: золотовалютні резерви, управління активами золотовалютних резервів, центральний банк, колективне інвестування, фонд суверенного багатства.

Вінницький С.И. ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ ЗОЛОВОАЛЮТНЫМИ РЕЗЕРВАМИ

Цель. Целью статьи является разработка теоретических положений и научно-прикладных рекомендаций относительно организации управления активами золотовалютных резервов в современных условиях.

Методика исследования. Методологической и теоретической основой исследования стали научные труды отечественных и зарубежных ученых с проблемами, связанными из управления официальными золотовалютными резервами. В процессе исследования использованы общенаучные и специальные методы научного познания, в частности: научной абстракции и логического анализа - для выяснения сущности процесса управления золотовалютными резервами и понятия управления активами золотовалютных резервов; анализу и синтезу - для обоснования уровней принятия управленческих решений в процессе управления активами золотовалютных резервов.

Информационную базу исследования составили инструктивные материалы Международного валютного фонда, публикации зарубежных и отечественных специалистов в сфере управления золотовалютными резервами.

Результаты. Обосновано содержание понятия управления активами ЗВР как процесса размещения активов золотовалютных резервов с целью сохранения или наращивания их стоимости, поддержания высокого уровня ликвидности и доступности к использованию органами денежно-кредитного регулирования.

Рассмотрены три базовых уровня управления активами ЗВР и установлено, что: на высшем уровне принимаются общие стратегические решения; второй уровень отвечает за детализацию и имплементацию стратегии, принятой на высшем уровне; на третьем уровне происходит управление портфелем активов международных резервов; с целью повышения эффективности управления

активами ЗВР центральним банкам на втором и третьем уровне предлагается привлекать внешних управляющих активами, использовать схему коллективного инвестирования или создавать государственные фонды целевого назначения.

Научная новизна. Обосновано содержание процесса управления активами золотовалютных резервов с использованием трех базовых уровней управления активами ЗВР и определена целесообразность использования внешних управляющих активов, таких как международные инвестиционные банки и инвестиционные фонды в процессе управления активами золотовалютных резервов.

Практическая значимость. Разработаны рекомендации для центральных банков относительно повышения эффективности управления золотовалютными резервами путем привлечения к процессу управления активами золотовалютных резервов внешних управляющих и создание фонда суверенного богатства.

Ключевые слова: золотовалютные резервы, управление активами золотовалютных резервов, центральный банк, коллективное инвестирование, фонд суверенного богатства.

Vinnytskyi S.I. ORGANIZATIONAL ASPECTS OF GOLD AND FOREIGN RESERVES MANAGING

Purpose. The aim of the article is the development of theoretical propositions and scientific and applied recommendations concerning asset management of gold and foreign reserves in current conditions.

Methodology of research. The scientific works of domestic and foreign scholars on issues related to the management of the official gold and foreign reserves were the methodological and theoretical basis of the research.

The general and scientific methods and special methods of scientific cognition were used during the research, in particular: scientific abstraction and logical analysis – to determine the nature of process for managing gold and foreign reserves and the concept of asset management of gold and foreign reserves; analysis and synthesis – to substantiate the levels for making managerial decisions in the process of asset management of gold and foreign reserves.

Findings. The essence of the concept of asset management GFR as a process for asset allocation of gold and foreign reserves in order to maintain or increase of their value, maintaining a high level of liquidity and availability for use by the authorities of the monetary and credit regulation.

Three basic levels of asset management GFR has been considered and found that: at the highest level the general strategic decisions are accepted; the second level is responsible for detailing and implementation of strategy that is adopted at the highest level; at the third level occurs management of assets portfolio of international reserves; to improve the effectiveness of asset management GFR at the second and third levels are offered to attract foreign asset managers, use the scheme of collective investment or to create state funds for certain purpose by the central bank.

Originality. It has been substantiated the essence of the asset management process of gold and foreign reserves, with using the three basic levels of government assets GFR and determined the feasibility of using external asset managers, such as international investment banks and investment funds in the management of assets of gold and foreign reserves.

Practical value. It has been developed recommendations for central banks concerning improve management of gold and foreign reserves through involvement to the process of assets management of gold and foreign reserves the external managers and creation of sovereign wealth fund.

Key words: gold and foreign reserves, assets management of gold and foreign reserves, central bank, collective investment, fund of sovereign wealth.

Помулева В.М. СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОДАТКОВИХ ПІЛ҃Г В ОПОДАТКУВАННІ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Мета - дослідження механізму застосування податкових соціальних піл҃г при оподаткуванні доходів фізичних осіб та пошук шляхів підвищення їх соціальної ефективності.

Методика дослідження. У процесі дослідження застосовувався діалектичний підхід до вивчення теоретичних засад і сучасного стану ПДФО, загальнонаукові методи: емпіричні (спостереження, порівняння); емпірико-теоретичні (абстрагування; аналіз і синтез; індукція і дедукція; історико-логічний підхід); теоретичні (узагальнюючі (сходження від абстрактного до конкретного) та часткові методи (опис)), а також спеціальні методи збору, обробки інформації та аналітичної роботи: спостереження, групування, порівняння.

Результати. Досліджено механізм застосування податкових соціальних піл҃г при оподаткуванні доходів фізичних осіб в Україні та порівняння із зарубіжним досвідом. Виявлені проблеми оподаткування доходів фізичних осіб. Досліджена соціально – регулююча роль податку на доходи фізичних осіб. Визначено вплив оподаткування на розмір кінцевого доходу окремого платника